

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lipca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Ryński

na posiedzeniu w dniu 16 lipca 2014 r.

w sprawie K. S. i Ł. P.

skazanych z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

po rozpoznaniu zażalenia wniesionego przez E. sp. z o.o. w T.

na zarządzenie upoważnionego sędziego Sądu Okręgowego w G. z dnia 13 maja 2014 r., o odmowie przyjęcia wniosku o sporządzenie i doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem,

na podstawie art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.

postanowił

uchylić zaskarżone zarządzenie i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w G.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym zarządzeniem upoważniony sędzia Sądu Okręgowego w G. na podstawie art. 422 § 3 k.p.k. w zw. z art. 457 § 2 k.p.k. odmówił przyjęcia wniosku spółki z o.o. E. o sporządzenie na piśmie i doręczenie odpisu wyroku Sądu odwoławczego wraz z uzasadnieniem, albowiem w sprawie tej Sąd Okręgowy zmienił wyrok Sądu Rejonowego w ten sposób, że uchylił jego pkt. V i VI, w którym zawarte było zobowiązanie do naprawienia szkody, zaś z opisu czynów przypisanych oskarżonym wyeliminował sformułowanie działania na szkodę E. sp. z o.o., co wynikało z ustalenia Sądu odwoławczego, że wskazany podmiot gospodarczy nie jest pokrzywdzonym. Na tej podstawie upoważniony sędzia doszedł do przekonania, że przedmiotowa spółka nie korzysta z uprawnień oskarżyciela posiłkowego jako strony postępowania, a zatem nie ma uprawnienia

aby skutecznie domagać się sporządzenia i doręczenia jej odpisu wyroku Sądu odwoławczego z uzasadnieniem.

Na powyższe zarządzenie zażalenie złożył E. sp. z o.o., zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego zarządzenia, mogący mieć wpływ na jego treść, a polegający na bezzasadnym przyjęciu, iż wniosek został złożony przez osobę nieuprawnioną. Podnosząc ten zarzut, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego zarządzenia przez przyjęcie wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego. Argumentując konieczność uwzględnienia zażalenia, skarżący na poparcie swojego stanowiska przywołał poglądy doktryny oraz orzecznictwo Sądu Najwyższego wywodząc, że czyny, których dopuścili się w tej sprawie oskarżeni zakwalifikowane z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., a stanowiące paserstwo umyślne doprowadziły także do bezpośredniego pokrzywdzenia E. sp. z o.o. - właściciela rzeczy skradzionych stanowiących przedmiot czynności wykonawczych ujawnionych w sprawie paserów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie doprowadziło do uchylenia zaskarżonego zarządzenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w G.

Stanowisko zawarte w tym zarządzeniu, a sprowadzające się do tezy, że skoro Sąd odwoławczy dokonał stosownych zmian wyroku Sądu I instancji i w opisie czynu przyjął, że E. sp. z o.o. nie jest pokrzywdzona przestępstwem paserstwa umyślnego, to z chwilą wydania tego wyroku spółka traci uprawnienia strony – oskarżyciela posiłkowego, nie zasługuje na aprobatę.

Należy podkreślić, że krąg pokrzywdzonych w rozumieniu art. 49 § 1 k.p.k. jest ograniczony jedynie zespołem znamion czynu będącego przedmiotem postępowania oraz czynów współukaranych, a zatem pojęcie pokrzywdzonego relatywizuje się jedynie do zespołu znamion przestępstwa będącego przedmiotem postępowania i nie ma przy tym znaczenia to, czy fakt pokrzywdzenia konkretnej osoby fizycznej lub prawnej został uzewnętrzniony w opisie czynu zarzucanego sprawcy, a niekiedy nawet w przyjętej kwalifikacji prawnej (zob. uchwały SN: z dnia 15 września 1999 r. I KZP 26/99, OSNKW 1999/11-12/69, z dnia 21 grudnia 1999 r., I KZP 43/99, LEX nr 585234). Oznacza to, że sama treść wyroku Sądu

odwoławczego nie mogła pozbawić skarżącej spółki statusu pokrzywdzonego, o ile nie wskazuje na to zespół znamion czynu będącego przedmiotem rozpoznania w postępowaniu sądowym, który podlega autonomicznej ocenie prezesa sądu, rozstrzygającego w trybie art. 422 § 3 k.p.k., czy wniosek o sporządzenie i doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem złożyła osoba uprawniona, podlegającej kontroli sądu odwoławczego korzystającego z samodzielności jurysdykcyjnej.

Porównując tą sytuację procesową z układem jaki w odniesieniu do osoby uznawanej przez sądy za pokrzywdzonego wytwarza się na skutek wydania wyroku uniewinniającego, trzeba stwierdzić, że po uniewinnieniu oskarżonego podmiot korzystający ze statusu oskarżyciela posiłkowego ma prawo składać zwyczajne jak i nadzwyczajne środki zaskarżenia. W związku z tym na zasadzie analogii brak jest racjonalnych powodów aby w sposób odmienny interpretować sytuację procesową, jaka zaistniała w sprawie niniejszej.

Uwzględniając te argumenty trzeba stwierdzić, że analiza statusu pokrzywdzonego, przez spółkę E., dokonana w zaskarżonym zarządzeniu nie poddaje się kontroli instancyjnej, ponieważ poza powołaniem się na treść wyroku Sądu odwoławczego, w uzasadnieniu tego zarządzenia, dla określenia stanu pokrzywdzenia skarżącej spółki, ani jedynym słowem odniesiono się do zespołu znamion czynów oskarżonych, w kontekście dyspozycji art. 49 § 1 k.p.k. Poszerzenie argumentacji w tym zakresie było o tyle istotne, że w toku całego postępowania jurydycznego, aż do jego prawomocnego zakończenia przedmiotowa spółka występowała w sprawie w charakterze oskarżyciela posiłkowego i była uznawana przez Sądy obu instancji za stronę toczącego się postępowania karnego. Nadto pogląd Sądu odwoławczego zawarty w uzasadnieniu wydanego w tej sprawie wyroku, że dobro prawne E. sp. z o.o. nie zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przestępstwem paserstwa umyślnego, wobec faktu, że mienie stanowiące przedmiot tego przestępstwa było uprzednio skradzione, wydaje się co najmniej wątpliwy, w kontekście znamion umyślnego paserstwa. Nie ulega bowiem wątpliwości, że realizacja czynności wykonawczych przewidzianych w art. 291 § 1 k.k. bezpośrednio narusza określone w art. 140 k.c. uprawnienia właściciela rzeczy uprzednio utraconej, np. w wyniku kradzieży, skoro fakt tej kradzieży nie skutkuje

ustaniem prawa własności. Przedstawione argumenty znajdują poparcie w treści uchwały Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2014 r., sygn. akt I KZP 8/14 , w której odpowiadając na pytanie prawne Sądu Rejonowego w C. Sąd Najwyższy stwierdził, że „przedmiotem ochrony przestępstwa z art. 291 § 1 k.k. – w pewnych sytuacjach, wynikających z okoliczności danej sprawy – jest własność (lub inne prawa majątkowe), a właściciel rzeczy (dysponent prawa majątkowego) może być podmiotem bezpośrednio pokrzywdzonym przestępstwem paserstwa umyślnego”. W uzasadnieniu tego stanowiska Sąd Najwyższy uznał, że dotyczy to każdej sytuacji, w której przedmiot przestępstwa paserstwa umyślnego został uzyskany za pomocą czynu zabronionego skierowanego przeciwko mieniu.

Z tych względów należało uchylić zaskarżone zarządzenie i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu. Rozstrzygając ponownie, czy E. sp. z o.o. jest podmiotem uprawnionym do uzyskania odpisu wyroku Sądu odwoławczego wydanego w tej sprawie i odpisu sporządzonego uzasadnienia prezes sądu, przewodniczący wydziału lub upoważniony sędzia uwzględni przedstawione wyżej zapatrywania.